Goldiş, marea adunare naţională a proclamat unirea *„acelor români şi a tuturor teritoriilor locuite de dânşii cu România”.*

Rezoluţia Unirii prevedea înfăptuirea unui regim democratic în România. A doua zi s-au ales organele puterii provizorii ale puterii de stat, şi anume, Marele Sfat Naţional condus de Gheorghe Pop de Băseşti , cu rol defor legislativ şi Consiliul Dirigent prezidat de Iuliu Maniu. Acesta avea 15 membri, iar actul de la Alba – Iulia a consfinţit MareaUnire A românilor de pretutindeni.

Aşadar Unirea de la 1 Decembrie 1918 s-a realizat ca voinţă expresă a tuturor românilor , într-un context favorabil , tratatele de pace de la Paris, din 1919-1920, recunoscând de jure o situaţie deja existentă , rod al acţiunii românilor înşişi, creându-se un cadru favorabil dezvoltării societăţii româneşti.

Aceasta intră într-o nouă etapă a evoluţiei sale. Poate cea mai favorabilă şi propice ce va urma.

Un istoric al relațiilor diplomatice ale României cu Finlanda (A survey of the Romania-Finland diplomatic relations)

Marian-Alin Dudoi[*]
Dumitru-Valentin Pătrașcu[**]

Summary

Shortly after Finland proclaimed its independence from Russia, the Finnish Government proposed to Romania to acknowledge its new status and to begin diplomatic relations. Romania accepted and the timeframe 1920-1921 marked the beginning of their diplomatic relations.

In the World War II, both countries, together with Nazi Germany and the latter's allies fought against the Soviet Union; that period marked the closest relationship between the two countries.

The ties were less intense between 1923-1934 and 1945-1949.

The period 1965-1975 represented also a successful decade in their relations, especially in trade and economic fields.

Beginning with the 90's, the exchanges continued to improve, especially after Romania became a member of the European Union in 2007.

Keywords: *Baltic Sea, Communism, Foreign Affairs, Trade*

Contactele româno-finlandeze au început în secolul al XVII-lea, când Finlanda era teatru de război ruso-suedez, prin prezența ostașilor români, în solda regilor suedezi sau a țarilor. În secolul al XIX-lea, ostașii basarabeni s-au regăsit și pe teritoriul Finlandei, ajunsă mare principat al țarilor. Finlandezii din armata rusă au ajuns pe teritoriul țării noastre pentru a participa la războiul din 1877-1878 sau la. Primul Război Mondial.

Dovadă a simpatiei pentru Finlanda, țara noastră l-a numit pe Eduard Evensen la 17 noiembrie 1890 viceconsul onorific la Helsinki [Helsingfors, în limba minoritarilor suedezi, n.n.], devenit la 26 ianuarie 1898 consulat onorific[1]. Propunerea aparținuse lui Evensen, deoarece soția sa era româncă; ca atare, se adresase în acest scop ministrului român la Petersburg, Emil Ghica[2].

Gustav Emil Mannerheim, simbolul națiunii finlandeze, s-a aflat în decembrie 1916 și ianuarie 1917 în fruntea diviziei 12 cavalerie ruse și ulterior comandant al Grupului Vrancea; la plecare, a primit Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a[3]. Existența consulatului onorific a permis președintelui Senatului finlandez, la scurt timp după proclamarea independenței (6 decembrie 1917) față de Rusia, să se adreseze la 11 ianuarie 1918 consulului onorific al României de la Helsinki, Alex

[*] Profesor Doctor, Școala Gimnazială Segarcea, județul Dolj.
[**] Muzeograf Doctor, Muzeul Județean Gorj „ Alexandru Ștefulescu".

[1] E. Dragomir, S. Miloiu, *Istoria Finlandei*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2010, p. 431.
[2] N. Copoiu, „Helsinki", în *Reprezentanțele diplomatice ale României*, vol. II, *1911-1939*, București, Editura Politică, 1971, p. 202-203.
[3] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit.*, p. 432.

Holmström, în vederea recunoaşterii de ţara noastră a noului statut internaţional al Finlandei[4]. O telegramă a Ministerului Afacerilor Străine din 5 aprilie 1920, ajunsă la Helsinki trei zile mai târziu, aducea la cunoştinţa guvernului finlandez recunoaşterea independenţei[5]. Izolarea Europei nordice după război a determinat sosirea înştiinţării oficiale (scrise) la ministrul român la Stockholm abia la 26 aprilie, care a ajuns la Holmström două zile mai târziu[6].

Relaţiile diplomatice dintre România şi Finlanda au fost stabilite, la rang de legaţie, la 28 iunie 1920, ca urmare a acordării agrementului pentru însărcinatul cu afaceri Väinö Tanner (născut Thomasson), sosit deja la Bucureşti[7]. Prin urmare, ţara noastră a stabilit relatii diplomatice cu Helsinki-ul, aproximativ în acelaşi timp cu ţări baltice formate de câteva secole, precum Danemarca si Suedia; explicaţia a rezidat în dorinţa României de a fi una din ţările care susţineau afirmarea pe plan internaţional a ţării baltice şi astfel să contribuie la soliditatea independenţei noului stat.

La 20 mai 1926 consulatul onorific din Finlanda a devenit consulat general onorific.[8]

Conform decretului emis de regele Fedinand în 11 februarie 1921 s-a dispus înfiinţarea legaţiei de la Helsinki, condusă de ministrul plenipotenţiar Dimitrie Plesnilă, începând cu 15 februarie[9]. La 7 aprilie 1921, preşedintele republicii i-a primit scrisorile de acreditare[10]. La 1 aprilie 1922, din motive bugetare, legaţia s-a închis – în ciuda protestelor finlandeze –, competenţele sale fiind transferate legaţiilor României din Stockholm (1922-1932) şi Riga (1932-1934)[11]. Activitatea legaţiei se desfăşurase în condiţii dificile prin intermediul curierului francez, care transporta scrisorile şi celelalte acte diplomatice la Berlin, de unde le prelua curierul român săptămânal! În viitor, ministrul român la Stockholm va vizita Finlanda câte şase săptămâni în fiecare an[12].

La 1 februarie 1934, graţie unui nou mandat al lui Nicolae Titulescu la Afaceri Străine, s-a decis reînfiinţarea legaţiei[13]. Expresie a relaţiilor de bună colaborare, Finlanda i-a acordat lui Titulescu cea mai înaltă decoraţie a sa, Ordinul „Trandafirul Alb”, în grad de Mare Cruce[14]. Raoul Bossy şi-a prezentat scrisorile

---

[4] *Ibidem*.
[5] *Ibidem*.
[6] *Confluenţe româno-finlandeze: trei secole de contacte, 85 de ani de relaţii diplomatice*, Bucureşti, Editura Institutului Cultural Român, 2005, p.172.
[7] *Ibidem*, p. 58.
[8] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit*, p. 431.
[9] A. Bruciu-Cozlean, „Finnish-Romanian Confluences. Several Landmarks”, *Finnish Journal for Romanian Studies*, nr. 2/2016, p. 63.
Confluenţe româno-finlandeze …, p. 174.
[10] N. Copoiu, „Helsinki”, p. 206.
[11] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit*, p. 433.
A. Viţalaru, „Romanian Diplomats in the Scandinavian Countries (1918-1947”, *The Romanian Journal for Baltic and Nordic Studies* (se va cita: RJBNS), vol. 6, nr. 2 (2014), p. 151.
[12] N. Copoiu, „Helsinki”, p. 211.
[13] A. Viţalaru, „Romanian Diplomats…”, p. 152.
[14] N. Copoiu, „Helsinki”, p. 214.

de acreditare ca trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la 14 aprilie 1934; deosebit de activ, el a strâns surse documentare pentru viitorul său studiu referitor la interferențele româno-finlandeze[15]. La 29 mai 1920, Väinö Tanner a fost numit însărcinat cu afaceri la București, regelui Ferdinand i-a înmânat scrisorile de acreditare la 7 august 1920, pentru ca la 26 iunie 1921 să prezinte scrisorile de acreditare ca trimis extraordinar și ministru plenipotențiar[16]. La 1 aprilie 1923 Finlanda și-a închis legația, astfel că legația sa de la Varșovia a coordonat interesele țării nordice până la reînființarea misiunii diplomatice, prin numirea lui Ensio Hiitonen ca însărcinat cu afaceri la 1 august 1939[17]. Micu Spinu, consulul onorific al Finlandei în perioada interbelică, s-a remarcat prin activitatea suținută în vederea apropierii celor două state[18].

S-au semnat acorduri comerciale bilaterale în 28 august 1930 și 18 noiembrie 1937, și de plăți în 3 decembrie 1935 – impulsionate de cumpărarea de România a produselor de cauciuc ale firmei … „Nokia" și exportul în 1934 de România a 11 000 de tone de produse petroliere[19].

La 9 septembrie 1940 guvernul Antonescu a luat decizia închiderii legației, care a mai funcționat până la 15 octombrie[20]. Finlandezii au păstrat legația de la București și au cumpărat o clădire mai spațioasă chiar în octombrie 1940[21]! La 1 iunie 1941, se reînființează legația – fapt indispensabil viitorului război comun împotriva Uniunii Sovietice–, prin numirea lui Noti Constantinide, care a depus scrisorile de acreditare la 4 septembrie[22]. Un nou acord de plăți avea să fie semnat

T. Bujduveanu, *Relații româno-finlandeze. Prezența românilor in Finlanda. Prezența finlandezilor in România*, Constanța, Editura „Ex Ponto", 2013, p. 79.
[15] R. Bossy, *Jurnal (2 noiembrie 1940-9 iulie 1969)*, Prefață de F. Constantiniu, Ediție îngrijită de I. Mamina, București, Editura Enciclopedică, 2001, p. 9.
Idem, *Amintiri din viața diplomatică (1918-1940)*, vol. I, Ediție și indice de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1993, p. 237,
A. Popescu, „The Romanian-Finnish Cultural Relations: History, Trends, Bibliography", RJBNS,vol. 1, nr. 1(2009), p. 117.
[16] S. Miloiu, *90 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dntre România și Finlanda*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2010, p. 10.
N. Copoiu, „Helsinki", p. 339.
E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit*, p. 433.
[17] *Ibidem*, p. 434.
Confluențe româno-finlandeze…, p. 63.
[18] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit.*, p. 431.
[19] *Ibidem*, p. 434.
N. Copoiu, „Helsinki", p. 215.
[20] A. Vițalaru, „Romanian Diplomats…", p. 152.
Istoria politicii externe româneşti în date (se va cita: IPERD), coord. Ion Calafeteanu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003, p. 329.
Confluențe româno-finlandeze…, p. 193.
[21] K. Alenius, „*An Excellent Friend Afflicted with Internal Difficulties*: The Image of Romania Conveyed by the Finnish Embassy in Bucharest, 1939-1945", *Valahian Journal of Historical Studies*, nr. 16/2011, p. 23.
[22] A. Vițalaru, „Romanian Diplomats…", p. 153.
T. Bujduveanu, *loc. cit*., p. 55.
Confluențe româno-finlandeze …, pp. 64, 196.

la Helsinki, în 10 iulie 1942[23]. La 29 septembrie 1943 s-a ajuns la un Acord de credit pentru exportul de cereale[24]. În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial s-au dezvoltat la nivel deosebit relațiile culturale; prin urmare, s-au înființat, la începutul anului 1943, Asociația Finlanda-România (în Finlanda) și Asociația România-Finlanda (în România)[25].

La 9 septembrie 1944, aviația sovietică a bombardat legația României[26].

Între anii 1945-1948, țara s-a aflat în perioada „anilor periculoși" (1945-1948) și a încercat să evite pericolul comunist intern și extern, urmată de perioada 1948-1992, când a adoptat o politica de „finlandizare" – neutralitate cu democrație liberală condiționată de existența unei relații apropiate cu URSS, prin semnarea unui tratat de asistență mutuală (doctrina/linia Paasikivi-Kekkonen)[27]. Finlanda și-a rechemat misiunea diplomatică în primăvara anului 1945[28]. Solicitând explicații, Ministerului Afacerilor Străine de la București i s-a adus la cunoștință un răspuns pur diplomatic („din motive de ordin personal"), la 27 martie, de legația de la Helsinki: „Legația Finlandei rămâne în ființă, iar numirea unui personal va fi rezolvată mai târziu"[29]! Prin urmare, la 1 aprilie 1945, ministrul Finlandei la București a anunțat formal Ministerului Afacerilor Străine retragerea misiunii diplomatice de la București și abilitarea legației Suediei de a apăra interesele finlandeze în țara noastră[30]. Ca o altă dovadă a menținerii relațiilor bilaterale, Finlanda a decis la 28 decembrie 1945 prelungirea tratatului bilateral de plăți din 10 iulie 1942[31]. Țara nordică a beneficiat de o nouă misiune diplomatică abia la 14 octombrie 1949[32]. Primii pași au fost făcuți prin delegarea ministrului Carl-Johan (Cay) Sundström la 19 aprilie 1949, cu reședința la Moscova[33].

România a menținut misiunea de la Helsinki sub conducerea însărcinatului cu afaceri, Ion Constantin Vardala (din 1945), care funcționase până atunci ca Secretar I[34]. La 10 mai 1947, acesta a organizat o recepție, la care au paricipat nouăzeci de persoane, inclusiv ministrul de externe și șefii misiunilor diplomatice; membrii asociației fino-române participaseră și la Te-Deum-ul de la biserica ortodoxă din Helsinki[35].

---

[23] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit*, p. 436.
[24] *Confluențe româno-finlandeze ...*, p. 68.
[25] T. Bujduveanu, *op. cit.*, pp. 68-69.
[26] *Confluențe româno-finlandeze ...,* p. 69.
[27] *Ibidem,* p. 15.
[28] The Microfiches of Great Britain, Public Record Office, Foreign Office, 371/48579 Arhivele Naţionale Istorice Centrale, Colecţia Microfişe Anglia 1940-1945, Plicul nr. 123), Telegramă cifrată nr. 335 din 29.03.1945, transmisă de John (Jan) Hélier Le Rougetel, reprezentantul politic britanic, la București, pentru Foreign Office (Londra), mf. 48.
[29] *Confluențe româno-finlandeze ...*, p. 69.
[30] *Ibidem*.
[31] *Ibidem*, p. 220-221.
[32] http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=17244&culture=en-US&contentlan=2, accesat în 27.12.2017.
[33] *Confluențe româno-finlandeze ...,* p. 70.
[34] A. Vițalaru, „Romanian Diplomats…", p. 163.
[35] *Confluențe româno-finlandeze ...,* p. 222.

Gheorghe Vlădescu-Răcoasa a devenit ministru la Helsinki în decembrie 1947, cu reşedinţa la Moscova[36].

În 1950 s-a reînfiinţat Asociaţia de Prietenie România-Finlanda, care va milita pentru promovarea schimburilor culturale[37].

Relaţiile postbelice, marcate de apropierea Finlandei de Uniunea Sovietică, au permis încheierea, cu ţara noastră, a unui Acord comercial şi de plăţi încă din 14 martie 1951, înlocuit de Acordul de cooperare economică, industrială şi tehnică din 25 septembrie 1969, Acordul comercial pe termen lung (1970-1975) din 28 septembrie 1970 şi Protocolul adiţional la Acordul comercial pe termen lung (1970-1975) din 21 martie 1973, prin care cele doua ţări au convenit la acordarea reciprocă a clauzei naţiunii celei mai favorizate[38]. Între 8 şi 13 mai 1967 avuseseră loc, la Helsinki, discuţii româno-finlandeze referitoare la cooperarea economică, industrială şi tehnică[39].

Din 1956 ministrul român a avut reşedinţa la Helsinki, iar din 1960 Finlanda a decis reprezentarea la Bucureşti prin însărcinaţi cu afaceri, optând aşadar pentru o misiune diplomatică nesubordonată Moscovei sau Varşoviei, ca în anii 1949-1956 si 1956-1960[40]. La 12 august 1963 cele două ţări au decis ridicarea la rangul de ambasadă a misiunilor diplomatice[41].

La 29 aprilie 1974 s-a încheiat un acord de cooperare în domeniile culturii şi ştiinţei şi în alte domenii apropiate[42].

Din 1975 relaţiile comerciale se diminuază, deoarece Finlanda nu a mai importat petrol din ţara noastră; relaţiile comerciale limitate au dobândit o forma juridică prin Acordul pe termen lung de colaborare economică şi cooperare industrială şi tehnică (1976-1985), semnat la Helsinki în 20 septembrie 1975; pe lângă acesta, s-au încheiat un Acord comercial pe termen lung (1976-1980) şi o Convenţie pentru evitarea dublei impuneri, semnată la Helsinki în 31 octombrie 1975[43].

În 1969 preşedintele finlandez a vizitat ţara noastră, iar în 1971 a avut loc vizita de răspuns a preşedintelui Consiliului de Stat[44].

Pentru a-şi facilita aderarea la NATO şi UE, România a optat pentru dezvoltarea relaţiilor bilaterale cu ţările deja membre. La Helsinki, în 21 mai 1997, s-a semnat Programul de cooperare în domeniile culturii, educaţiei, stiinţei şi tehnologiei, valabil în perioada 1997-2000; printre altele, programul a permis anumitor

---

[36] A. Viţalaru, *loc. cit*.
[37] A. Popescu, „The Romanian-Finnish Cultural Relations…”, p. 119.
[38] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit*, p. 440.
[39] C. Păiuşan *et al*., *Regimul comunist din România. O cronologie politică (1945-1989)*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2002, p. 149.
[40] *Confluenţe româno-finlandeze ...*, p. 150-151.
[41] I. Bodunescu, *Diplomaţia românească postbelică în slujba independenţei*, Iaşi, Editura Junimea, 1988, p. 207.
IPERD, p. 386.
[42] A. Bruciu-Cozlean, „Finnish-Romanian Confluences. Several Landmarks”, p. 65.
[43] S. Miloiu *et al*., *O concepţie românească a Nordului sec. XIX-XX*, vol. I, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2009, p. 123.
[44] E. Dragomir, S. Miloiu, *op. cit*, p. 441-442.

cercetători români să se perfecționeze la concernul Nokia. În ianuarie 2002, s-a ajuns, la Helsinki, la cel de-al treilea Program de aplicare a acordului de cooperare în domeniile culturii, științei și în alte domenii apropiate pentru perioada 2002-2006[45].

Au loc vizite ale președintelui Emil Constantinescu în 1998 și ale prim-ministrului Călin Popescu-Tăriceanu în 2006[46].

Apropierea unui veac de relații diplomatice, contactele politice și regăsirea celor două țări în Uniunea Europeană constituie o garanție a continuității și aprofundării relațiilor bilaterale în viitor.

Bibliografie

Arhivele Naţionale Istorice Centrale, Colecţia Microfişe Anglia 1940-1945, Plicul nr. 123 (Microfiches of Great Britain, Public Record Office, 371/48579).

Alenius, Kari, *"An Excellent Friend Afflicted with Internal Difficulties": The Image of Romania Conveyed by the Finnish Embassy in Bucharest, 1939-1945*, *Valahian Journal of Historical Studies*, nr. 16/2011, pp. 21-33.

Bodunescu, Ion, *Diplomaţia românească postbelică în slujba independenţei*, Iaşi, Editura Junimea, 1988.

Bossy, Raul, *Amintiri din viața diplomatică (1918-1940)*, vol. I, Ediție și indice de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1993.

Idem, *Jurnal (2 noiembrie 1940-9 iulie 1969)*, Prefaţă de Florin Constantiniu, Ediţie îngrijită de Ion Mamina, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2001.

Bruciu-Cozlean, Andra, *Finnish-Romanian Confluences. Several Landmarks*, *Finnish Journal for Romanian Studies*, nr. 2/2016, p. 53-70.

Bujduveanu, Tănase, *Relații româno-finlandeze. Prezența românilor în Finlanda. Prezența finlandezilor în România*, Constanța, Editura „Ex Ponto", 2013.

Dragomir, Elena, Silviu Miloiu, *Istoria Finlandei*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2010.

Istoria politicii externe româneşti în date, coordonator Ion Calafeteanu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

Istoria României în date, coord. Dinu C. Giurescu, Ediţia a II-a revăzută și adaugită, București, Editura Enciclopedică, 2007.

Miloiu, Silviu, *O istorie a Europei baltice și nordice*, vol. II, *De la Războiul Rece la era globalizării*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2005.

Idem, *90 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și Finlanda*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2010.

Idem; Dragomir, Elena; Lăculiceanu, Oana, *O concepţie românească a*

[45] A. Popescu, „The Romanian-Finnish Cultural Relations …", p. 121.

[46] *Istoria României în date*, coord. Dinu C. Giurescu, Ediţia a II-a revăzută și adaugită, București, Editura Enciclopedică, 2007, pp. 790, 849.

Nordului sec. XIX-XX, vol. I, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2009.
Păiușan, Cristina; Ion, Narcis Dorin; Retegan, Mihai, *Regimul comunist din România. O cronologie politică (1945-1989)*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2002.
Popescu, Alexandru, *The Romanian-Finnish Cultural Relations: History, Trends, Bibliography*, RRSBN, nr. 1/2009, p. 115-130.
Copoiu, Nicolae, „Helsinki", în *Reprezentanțele diplomatice ale României*, vol. II, *1911-1939*, București, Editura Politică, 1971.
Viţalaru, Adrian, *Romanian Diplomats in the Scandinavian Countries (1918-1947)*, RRSBN, vol. 6, nr. 2 (2014), p. 147-167.
http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=17244&culture=en-US&contentlan=2, accesat în 27.12.2017.